

Matúš DULLA

K publikácii Tvarovanie v architektúre od Branislava Somoru

Zriedka sa stáva, aby pedagóg Fakulty architektúry napísal knihu, ktorá má pedagogický rozmer tak presvedčivo podopretý vlastnou autorovou architektonickou tvorbou, ako je to v dvojdielnej knihe Branislava Somoru Tvarovanie v architektúre (Bratislava: Eurostav, 2005. 131s. a 139 s. - ISBN 80-89228-3.) Branislav Somora urobil rekapituláciu svojej tvorby z hľadiska témy, ktorou sa už dlhšie zapodieva – skúmal geometrické zdroje, z ktorých vychádza tvarovanie každej architektúry. Prvý diel svojej knihy nazval Ako začať a druhý Prečo tak. Prvý je možno povedať stereometrický, druhý praktický. V prvom je zdanlivo abstraktná analýza spôsobov a kombinácií, ako sa dajú formovať základné geometrické telesá. V druhom dieli je súbor vlastných architektonických diel, ktoré na abstraktné princípy prekvapujúco dobre nadväzujú.

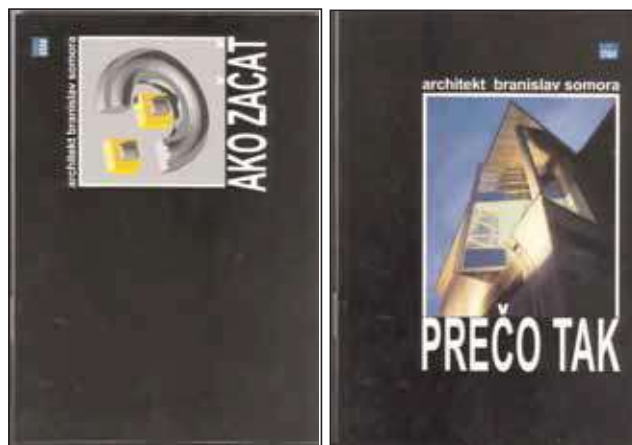

Autor po úvodnom texte, ktorý sa zaoberá vnímaním architektonického diela a otázkami tvaru, predvádza na názorne zobrazených telesách spôsoby narábania s nimi prostredníctvom: pridania a ubrania, natiahnutia a stiahnutia (pozdlž priamky alebo krivky), rozšírenia a zúženia, delenia rovinou, prelínania (pri hranole, valci, ihlane, kuželi a guli) a nakoniec radenia (pozdlž priamky respektíve krivky).

Niekoľko by mohol povedať, že toto predvedenie príkladov by mohlo zostať predmetom analytického záujmu v počiatkoch výučby geometrie. Za ním však stojí výrazná osobnostná orientácia autora. Spočíva v špecifickom výbere prostriedkov, ktorými ako

architekt narába s objemami a tvarmi. B. Somorovu architektonickému citeniu sú totiž blízke výrazné hutné a komprimované tvary, zreteľné, jasné a pôsobivé vo svojej základnej skulpturalnosti. Nezostáva však len v prostom a ľahko pochopiteľnom pravouhlom svete a pridáva k základu modernej striedmosti predsa len trochu zložitosti postmodernej proveniencie.

Rad príkladov realizovaných alebo projektovaných stavieb to názorne ukazuje v druhom dieli knihy. B. Somora tu postupne predvádza, ako celé jeho architektonické dielo stojí na ním uprednostňovaných spôsoboch tvarovania. Reflexia doterajšieho architektonického diela ako celku ukazuje, že v pozadí jeho výtvarného myslenia trvale stojí záujem o základné spôsoby tvarovania hmôt a objemov a ich zreteľné prejavenie na

architektúre ako celku. Vidíme tu, že B. Somora v početnom rade svojich realizovaných diel, resp. v nerealizovaných projektoch vždy, pokiaľ to bolo možné, obohacoval dielo o nový doteraz nepoužitý veľkotvarový kombinačný motív.

Samozrejme to nemohlo byť tak, že iba prispôbil aktuálnu objednávku na doteraz nepoužitý kombinačný tvarový motív. Jeho autorská orientácia ho však opakovane viedla k tomu, že sa vlastne vždy dostal k tvarovo výraznému riešeniu. Mohlo by sa niekedy zdať príliš hrubé, alebo príliš silné a výrazné. Somora však vo svojej architektonickej bilancii dokazuje jeho praktickú úspešnosť a súčasne dokazuje to, že jeho tvorivý profil je stály a v zameranosti na veľkorysý tvarový narábanie dlhodobo homogénny. Má svoj vyhranený autorský rukopis, ak možno nazvať rukopisom to, čo je také sošné a zásadné, ako je narábanie s najhlavnejšími dimenziami architektúry

Somorova kniha je skutočne ojedinelým dielom našej odbornej literatúry. Obzvlášť v tom, že nielen predvádza súborné architektonické dielo, ale aj v tom, že vyslovuje systematické autorského krédo s významným pedagogickým dosahom.